

Van: Iris Remmerswaal

Uw kenmerk: 22bb3464

Ons kenmerk: M2205-1858 - 22bo004599

Onderwerp: De staat van onderwijs in Rotterdam

Datum: B&W 12 juli 2022

Aan de gemeenteraad

Op 12 mei 2022 stelde M.Y. Morkoç (GroenLinks) ons een schriftelijke vraag over de staat van het onderwijs in Rotterdam.

Inleidend wordt gesteld:

Leerlingen verdienen het om van school te gaan met voldoende kennis van taal en rekenen. Op woensdag 13 april kwam het jaarlijkse rapport van de Inspectie van het Onderwijs naar buiten; De Staat van Onderwijs (2022). Het gaat niet goed met de taal en rekenvaardigheden van leerlingen.

In dit rapport staat dat de neergaande trend van leerlingen die met te weinig kennis van taal en rekenen het onderwijs verlaten in twee jaar moet worden gekeerd. ('De jarenlange terugloop van de taal-, reken- en burgerschapsvaardigheden moet eindelijk een halt toegeroepen worden.')

De inspectie adviseert het verbeteren van de basisvaardigheden door middel van investeren in de vaardigheden van leraren en schoolleiders. Ook zou het opstellen van heldere doelen voor scholen, op lokaal en nationaal niveau, helpen.

GroenLinks vraagt zich af wat er de afgelopen jaren is gedaan door het college in Rotterdam om de leesvaardigheid en rekenvaardigheid te verbeteren en wat er op de planning staat voor de komende tijd. We hebben daarom de volgende vragen:

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Vraag 1:

Afgelopen twee jaar hebben we te maken gehad met een pandemie, kunt u inzichtelijk maken wat voor gevolgen dat heeft gehad voor de taal- en rekenvaardigheden van leerlingen?

Antwoord:

Voor corona baseerde de gemeente zich voor de kwaliteitsbeoordeling van scholen in het primair onderwijs op de eindtoetsresultaten van groep 8. Dat is publieke data. Per school was inzichtelijk hoe leerlingen het deden op rekenen, begrijpend lezen en taal. Scholen konden worden afgezet tegen scholen met vergelijkbare populaties om te beoordelen of de opbrengsten voldoende waren, of achterbleven bij de verwachtingen. De gemeente volgde daarin de systematiek die de Inspectie van het Onderwijs hanteert. Gedurende de corona-periode gingen de eindtoetsen twee jaar lang ofwel niet door, of de resultaten telden niet mee. Dat maakte het voor de gemeente lastig om inzichtelijk te krijgen hoe de leerlingen het deden/hebben gedaan in corona-tijd.

Onlangs zijn de resultaten van de eindtoetsen over 2021 -met vertraging- publiek geworden. Die data worden nu bewerkt opdat er voor de Rotterdamse scholen uitspraken gedaan kunnen worden over hoe leerlingen er toen voor stonden. Daarover zult u later dit kalenderjaar worden geïnformeerd.

Schoolbesturen hebben vanzelfsprekend wel meer en actueler data over hoe hun leerlingen presteren. Die data wisselen zij met de Inspectie van het Onderwijs, aangezien de inspectie de instantie in Nederland is die toeziet op de kwaliteit van besturen en de individuele scholen. De gemeente heeft daarin geen rol.

Vanzelfsprekend heeft de gemeente met het scholenveld de behoefte besproken om zicht te hebben op hoe Rotterdamse leerlingen het hebben gedaan in corona-tijd. De schoolbesturen BOOR, RVKO en PCBO hebben daartoe de resultaten gedeeld van extern onderzoek naar de impact van 2 jaar corona op de vaardigheden rekenen, spelling en begrijpend lezen van leerlingen in de groepen 6, 7 en 8 van scholen. Dat onderzoek is bijgevoegd.

Het onderzoek van BOOR, RVKO en PCBO behelst een onderzoek naar resultaten op 110 scholen, ofwel 65% van het totale aantal basisscholen in Rotterdam, met een goede verdeling over de stad. Uit dit onderzoek blijkt dat de gemiddelde leerresultaten op deze scholen een sterk herstel vertonen, sterker dan scholen gemiddeld in Nederland. Als we kijken naar het totaal op de vakken spelling, rekenen en lezen zien we dat gemiddeld gezien de kinderen weer op het pre-corona niveau zitten, met name spelling valt hierbij in positieve zin op. Naast het herstelvermogen in algemene zin valt op dat het herstelvermogen wel sterk verschilt per school; ongeveer 1/3 van de scholen toont nog een lichte tot zeer sterke leervertraging. Ongeveer 1/3 van de scholen toont een lichte vertraging of een kleine versnelling. En ongeveer 1/3 van de scholen toont een duidelijk zichtbare tot zeer significante versnelling.

Vraag 2:

Op welke manier kunnen schoolleiders die moeite hebben met het opleiden van hun leraren en/of moeite hebben met het op peil houden van het taalniveau bij de gemeente hulp krijgen?

Antwoord:

Scholen kunnen ervoor kiezen om hun huidige personeel een extra opleiding of cursus aan te bieden vanuit de landelijke bekostiging. Daarnaast is er voor Rotterdamse leraren ook de Rotterdamse Lerarenbeurs beschikbaar. Deze kan ook aangevraagd worden voor opleidingen die als doel hebben het taalniveau van de leraren te versterken. Van de Rotterdamse Lerarenbeurs wordt veelvuldig gebruik gemaakt, dit jaar ruim 500 keer.

De gemeente stelt aan de scholen ook subsidie voor schoolontwikkeling (het schoolontwikkelingsbudget) beschikbaar. Scholen kunnen deze subsidie bijvoorbeeld inzetten voor de kwaliteit en toegankelijkheid van scholen. Veel scholen zetten dit budget in om extra taalonderwijs aan te bieden. De gemeente ziet er op toe hoe de subsidie wordt ingezet. Indien het taalonderwijs verbetering behoeft, wordt dit budget hieraan besteed. Hierin worden scholen ondersteund door een expert die meekijkt met de plannen.

Vraag 3:

Welke aanvullende acties kan de gemeente nemen om de taal- en rekenvaardigheid van Rotterdammers in de komende jaren te verbeteren? Bent u bereid deze in gang te zetten?

Antwoord

Scholen en schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het verbeteren van taal- en rekenvaardigheden van kinderen. Het college speelt hierin slechts een faciliterende rol. Daarnaast is er aanbod voor volwassenen.

Dankzij de extra middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs kan het college naast de reguliere middelen extra inzet doen, gericht op taal- en rekenvaardigheden van leerlingen, zoals:

- Binnen de voorschoolse educatie wordt de aanpak 'Thuis in Taal' verder verspreid. Deze aanpak is gericht op de taalachterstanden bij de kinderen én ouders.
- Binnen het primair onderwijs en voortgezet onderwijs wordt de taal- en rekenvaardigheid van leerlingen versterkt door de inzet van tutores.

Na de zomer kunt u een voortgangsbrief rondom het NPO verwachten over de voortgang van de verschillende projecten.

De gemeente ondersteunt daarnaast initiatieven in de stad die een bijdrage leveren aan verbetering van de taalvaardigheid, zoals het jaarlijkse Stadsdictee voor brugklassers. Ook zijn er tal van culturele organisaties die binnen- en buitenschoolse activiteiten ontwikkelen en aanbieden op het gebied van leesplezier en leesonderwijs met leesbevordering als doel. Een voorbeeld hiervan is Passionate Bulkboek, die programma's als De Jonge Jury aanbiedt. Hierin worden jongeren in de onderbouw van het voortgezet onderwijs uitgedaagd om jeugdboeken te lezen en het mooiste boek te kiezen. In het programma Er Was Eens maken vmbo-leerlingen, mbo- en pabo-studenten op een actieve manier kennis met (jeugd)literatuur, door het zelf schrijven van verhalen. Daarnaast heeft een aantal culturele organisaties zich verenigd in een taalcoalitie. Zij werken samen met het onderwijs in verschillende projecten waarin taalvaardigheden door middel van cultuur worden geoefend, bij voorbeeld met theater, *spoken word* of poëzie. De Bibliotheek biedt meerdere programma's aan voor het po en vo gericht op lees- en taalvaardigheid.

Er zijn ook taaltrajecten specifiek voor volwassenen. Voor de taal-rekenvaardigheden van volwassenen heeft het college in de afgelopen periode duizenden extra taaltrajecten gerealiseerd met de beschikbaar gestelde financiële middelen. Het beschikbare budget bepaalt hoeveel Rotterdammers in de toekomst deel kunnen nemen aan trajecten ter verbetering van hun basisvaardigheden.

Vraag 4:

In 2020 heeft GroenLinks schriftelijke vragen gesteld over 'verslechterde leesvaardigheid 15-jarige scholieren'. Daarin werd besproken dat er iedere drie jaar

een grootschalig internationaal vergelijkend onderzoek plaats vindt onder 15-jarige scholieren uit 79 landen. Dat betekent dat het volgend jaar weer tijd is voor een onderzoek.

Kunt u inzichtelijk maken hoe de taal- en rekenvaardigheid van de vijftienjarigen in Rotterdam zich heeft ontwikkeld in de afgelopen twee jaar? Zo niet, waarom niet en gaat u er in dat geval voor zorgen dat u voor de komende jaren wel een mogelijkheid hebt om dat inzicht te hebben?

Antwoord:

Het is op dit moment lastig om inzichtelijk te maken hoe de ontwikkeling van de taal- en rekenvaardigheid van de vijftienjarigen in Rotterdam zich ontwikkelt.

Het internationale PISA onderzoek waar uw raad naar verwijst wordt onder 175 scholen in Nederland uitgevoerd. De deelnemende scholen zijn dus niet alleen in Rotterdam gevestigd en dat maakt de data niet representatief voor Rotterdam. In verband met de coronapandemie is daarnaast besloten om het PISA-onderzoek van 2021 een jaar uit te stellen. Het hoofdonderzoek vindt daardoor niet in 2021, maar in 2022 plaats. De resultaten worden pas in 2023 verwacht.

Naast deze onderzoeken zijn er geen andere gegevens beschikbaar, behalve taal- en rekenresultaten die schoolbesturen zelf van hun leerlingen hebben. Hierover blijft het college met hen in gesprek.

Vraag 5:

Wat heeft het college de afgelopen twee jaar gedaan om de taal- en rekenvaardigheid van vijftienjarigen te verbeteren? Welke resultaten heeft dat opgeleverd?

Antwoord:

Scholen en schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het verbeteren van taal- en rekenvaardigheden van kinderen. Het college speelt hierin slechts een faciliterende rol. Het Rotterdams beleid biedt via het schoolontwikkelingsbudget scholen de ruimte om te doen waar ze goed in zijn: onderwijskansen vergroten door bijvoorbeeld het budget in te zetten op professionalisering van docenten. Over scholen waar de onderwijskwaliteit tekort dreigt te schieten, maakt de gemeente afspraken met de schoolbesturen. De subsidie aan deze scholen richt zich volledig op verbeteren van de onderwijskwaliteit en daarmee om de taal- en rekenvaardigheden van leerlingen te verbeteren. Bij deze scholen denken experts mee in de plannen om de beoogde resultaten te behalen.

Het college biedt daarnaast vanuit de middelen van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) taal- en rekentutoren aan voor leerlingen van het basis- en voortgezet onderwijs. Leerlingen met een vertraging op rekenen en/of taal kunnen hiermee op school extra les krijgen.

Tot slot geldt specifiek beleid op acht scholen in het voortgezet onderwijs op Zuid. Vanuit het Nationaal Programma Rotterdam Zuid hebben deze scholen Dagprogrammering, wat inhoudt dat de scholen zes lessen per leerling per week (240 uur per leerling) extra

aanbieden. Deze extra uren kunnen door de school ook ingezet worden op taal en rekenen.¹

Vraag 6:

In de beantwoording van de schriftelijke vragen van 2020 zei het college dat er een taalaanbod zou komen voor volwassenen, omdat ouders een cruciale rol spelen in de taalontwikkeling van kinderen

Welk taalaanbod heeft het college geboden aan volwassenen de afgelopen twee jaar? Is hierbij ook specifiek aandacht besteed aan ouders en opvoeding? Kunt u zeggen wat hiervan de resultaten waren?

Antwoord:

Via het gemeentelijke taalaanbod voor volwassenen zijn er verschillende cursussen beschikbaar voor laaggeletterde Rotterdammers, waaronder taalcursussen op de sporen Taal en Gezondheid, Taal en Werk en Taal en Ontwikkeling. Onze aanpak (zoals beschreven in De Taalspiraal²) is erop gericht om laaggeletterde Rotterdammers een gratis, passend taaltraject te bieden. Het spoor Taal en Ontwikkeling is specifiek gericht op ouders en opvoeders van kinderen. Tijdens de taallessen leren ouders en opvoeders onder andere hoe ze de taalontwikkeling van hun kinderen beter kunnen stimuleren. Veel van de taalcursussen gericht op dit spoor worden gegeven op scholen.

Voor de resultaten van het taalaanbod voor volwassenen verwijzen wij u graag naar de Voortgangsrapportage Taal 2021³. Deze is op 8 juni jl. besproken in de tijdelijke commissie Sociaal.

Vraag 7:

Kunt u inzichtelijk maken of en hoe de taalvaardigheid van de volwassen die mee hebben gedaan aan het taalaanbod is verbeterd sinds 2020?

Antwoord:

In de collegeperiode 2018-2022 was één van de collegedoelen 19.000 Rotterdammers een geslaagd taaltraject te laten volgen. Op basis van de huidige cijfers verwachten we dat dit aantal ruimschoots gehaald zal worden. In de Voortgangsrapportage Taal 2021 leest u een verdere uitwerking van deze aantallen.

De gemeente Rotterdam en de arbeidsmarktregio Rijnmond meten de invloed van taaltrajecten op de verschillende leefgebieden van de inwoners van de regio. Prof. dr. Maurice de Greef voert dit onderzoek uit. De meting over 2021 is nog niet voltooid, het onderzoek⁴ over 2019 en 2020 toont dat de taaltrajecten een positief effect hebben op de maatschappelijke positie van deelnemers. Ook blijkt uit het onderzoek dat deelnemers aan de taaltrajecten sterk vooruitgaan in hun leesvaardigheid.

¹ [\(Document RotterdamRaad - 22bb1099 Wethoudersbrief Kasmi over Voortgang Nationaal Programma Onderwijs \(Wethoudersbrief\) - iBabs RIS\)](#)

² [Beleidskader Taal in Rotterdam 2019 – 2022 \(vng.nl\)](#)

³ [Document RotterdamRaad - \[22bb003786\] Wethoudersbrief Bokhove over Voortgangsrapportage taal 2021 - iBabs RIS](#)

⁴ [Microsoft Word - Impact taaltrajecten Rijnmond 2019-2020 M.de.Greef.docx \(raadsinformatie.nl\)](#)

Vraag 8:

In de beantwoording van de schriftelijke vragen van 2020 zei het college dat gebiedscommissies, wijkraden en -comités hun eigen doelstellingen en prioriteiten hebben omtrent taalvaardigheid.

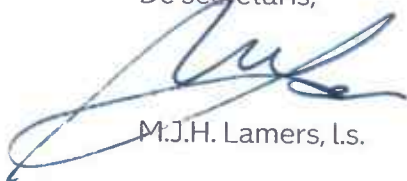
Op welke manier kunnen de wijkraden een rol spelen bij het in kaart brengen van achterstanden en het helpen bij het wegwerken hiervan?

Antwoord:

Met betrekking tot de taalvaardigheid van volwassenen kunnen wijkraden missende basisvaardigheden bij wijkbewoners signaleren en hen doorverwijzen naar het taalaanbod. Wijkraden kunnen ook meer bekendheid geven aan de website www.beterintaal.nu. Op deze website is al het taalaanbod in Rotterdam in kaart gebracht. Tot slot kunnen wijkraden ook een rol spelen door vraag en aanbod van taalcursussen bij elkaar te brengen.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

M.J.H. Lamers, l.s.

De burgemeester,

A. Aboutaleb